

ג. שחטה לשם חטאת טומאת מקדש וקדשיו; רבא נסתפק בדבר, שמא נחשב שינוי קדש מפני שזו קבועה וזו ב'עולה ויורד', או שמא כיון ששניהם ב'כרת' אין זה שינוי. ואילו לפי רב אחא בנו ודאי פסולה, ולדבריו רבא לא נסתפק בדבר זה.

משמע שהשוחט חטאת חלב לשום חטאת דשמיעת קול ושבועת ביטוי, אפילו לדעה ראשונה פסולה, שהרי אינן קבועות ואין שם כרת.

ד. שחטה שיתכפר בה אדם שכבר מת – כשרה, שאין כפרה למתים והרי זה אינו 'מחויב כפרה כמותו', הלכך אין בזה פסול ד'שינוי בעלים'.
להרמב"ם – לא עלתה לחובתו.

ה. שחטה שיתכפר בה אדם אחר המחויב חטאת – פסולה משום 'שינוי בעלים'.

ו. חשב שיתכפר בה אדם המחויב חטאת נזיר, חטאת מצורע וכד' – כשרה, שהרי זה כשוחט על מי שחייב עולה, שאינו בגדר 'מחויב כפרה כמותו'.

ז. חשב שיתכפר בה מי שמחויב קרבן עולה ויורד – ספק (רב אחא בריה דרבא – משמו). ועלה ב'תיקו'. ומשמע לכאורה שלשם המחויב חטאת ד'שמיעת קול' או ביטוי שפתיים – כשרה, שהרי אין זה בכרת וגם אינה חטאת קבועה.

דף י

טז. מחשבות פסול בקדשים (שינוי קדש; שינוי בעלים; 'חוי' לזמנו' ו'חוי' למקומו') – מה דינן באופנים דלהלן?

א. חשבן בשחיטה בלבד.

ב. חשב בשחיטה לעשות הזריקה או הקטרת החלבים בפסול, (אבל השחיטה עצמה היתה במחשבת הכשר).
ג. חשבם בשעת עבודות הקרבן – ואכלו.

א. חשב בשעת השחיטה על השחיטה מחשבת 'חוי' לזמנו', 'חוי' למקומו' או לשם אדם אחר – כשר. ואילו בשינוי קדש – פסול בחטאת ובפסח. ובשאר הזבחים – כשר ולא עלה לחובה.
כמובא למעלה, ברמב"ם משמע שגם בשינוי בעלים פוסל. וכבר תמחו עליו מסוגיתנו, והסברים שונים ניתנו לשיטתו.

ב. חשב בשחיטה לעשות הזריקה או ההקטרה בפסול; –
במחשבות 'חוי' לזמנו' ו'חוי' למקומו' – פסול.

בשינוי בעלים, חשב על הזריקה – פסול. על ההקטרה – כשר.

בשינוי קדש – לר' יוחנן ורב נחמן, וכן הסיק רבה, וכן סייע רב אשי (וכן הלכה) – חישב על הזריקה פסול בחטאת ובפסח, ש'מחשבין מעבודה לעבודה'. ולריש לקיש – כשר. חישב על ההקטרה – לדברי הכל כשר.

א. אין הפרש אם חשב בשעת שחיטה או בקבלה (משנה למלך ועוד).

ב. חשב בשחיטה על קבלה או הולכה לעשותן שלא לשמן – כתבו התוס' שאינו פוסל, כיון

שלמדנו ממחשבת פיגול והרי אין מחשבת פיגול אלא במחשב על אכילת אדם או אכילת מזבח. ואילו מדברי הראשונים בחולין (לט) נראה שיש מחשבת פיגול בחושב בשחיטה על קבלה.

ג. בשאר קרבנות שאין מחשבת 'שלא לשמה' פוסלת, צדד בשפת אמת שאין קיים בהם דין 'מחשבין מעבודה לעבודה' לענין שלא יעלו לשם חובה. ואין כן דעת בעל קרן אורה (יג). וע"ע מקור ברוך ח"א כא).

ג. המחשב מחשבות פסול באופן שפסל את הקרבן, ואכלו – עבר על איסור אכילת קדשים פסולים. ובמחשבת 'חורץ לזמנו' – נעשה הקרבן פיגול וחייב האוכל כרת גם אם אכלם קודם שעבר הזמן.

יז. האם ניתן ללמוד אשם מחטאת ומפסח לענין פסול 'שלא לשמה' ולשאר דברים?

רבי אליעזר למד אשם מחטאת בהקש (כחטאת כאשם) לענין פסול שלא לשמה. וחכמים חלקו. [ולדבריהם לומדים בהקש זה דבר אחר, כדלהלן].
וב'מה מצינו' אין ללמוד אשם מחטאת – שכן דמה ניתן למעלה, ארבע מתנות על ארבע קרנות, ובאצבע (ובימין, משא"כ אשם לרבי שמעון כשר בשמאל. כדלהלן יא כד-כה). וכן אין ללמוד אשם מפסח – שכן זמנו קבוע. ואין ללמוד משניהם ב'מה הצד' – שכן הצד השווה שבהם שיש בהם צד כרת [ובאים בציבור. תוס'], משא"כ אשם.

יח. מהו מקום מתן הדם במזבח, בחטאת בעולה ובאשם?

חטאת בהמה – מתן דמה (באצבע, ולא בכלי כשאר קרבנות) בעליונו של מזבח כנגד חודה של קרן. וי"א שכשר אף תוך אמה לכאן ולכאן (ע' להלן נג). ולר' אליעזר בר' שמעון: בגופה של קרן דוקא.
חטאת העוף, עולת בהמה, והאשם – למטה מחוט הסיקרא.
עולת העוף – למעלה מחוט הסיקרא.
ע' פרטים נוספים להלן נב נג.

דפים י – יא

יט. לענין מה הוקשו החטאת והאשם (כחטאת כאשם), ולענין מה הוקשה מנחה לחטאת ולאשם (קדש קדשים הוא כחטאת וכאשם)?

הקש חטאת ואשם – לחכמים, בא ללמד: מה חטאת טעונה סמיכה ככתוב, אף אשם טעון סמיכה. נחלקו הדעות (לג). האם אשם מצורע גם כן טעון סמיכה מדאורייתא כשאר אשמות, אם מדרבנן. (וע"ש ברש"י ותוס'). ולענין קבלת דם בכלי הוקש אשם מצורע לחטאת (כחטאת האשם). וכן לענין מתן דמים ואימורים לגבי מזבח ע' להלן מז: מט.
לרבי אליעזר, הוקשו גם לשאר הלכות: אשם שלא לשמה פסול כחטאת; נכנס דמו לפניו – פסול, כחטאת בהמה.

לרבי אליעזר, אשם שמתו בעליו – במיתה. ומקורו מהקש זה (רש"י תמורה. וע' קרן אורה כאן). עוד צידד בשפת אמת (להלן סו). שלר"א אשם מכפר על עשה, כחטאת. ולפי זה אם שחטו על מי שאינו מחויב כלום – פסול משום שינוי בעלים, כחטאת (כדלעיל ז).